

Geachte leden van de Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

[In een brief van 12 juli 2013](#) beloofde de staatssecretaris van OCW aan uw Kamer de belemmeringen voor het stichten van nieuwe scholen in groeigebieden op te lossen. Op blz 7 schrijft hij: "Met een kleine aanpassing van de regeling Voorzieningsplanning VO kan dit worden opgelost."

De Staatssecretaris deed zijn belofte mede naar aanleiding van een brief die wij u [op 12 januari 2012 stuurden](#) waarin we u vroegen een wetwijziging voor te stellen om de onmogelijkheid tot het stichten van nieuwe scholen op te lossen. Met name in Amsterdam laden schoolbestuurders op z'n minst de verdenking op zich de aanbodkrapte te koesteren (de scholen spreken zelf overigens liever van een 'leerlingenoverschot').

We zijn inmiddels ruim drie jaar verder en we wachten nog steeds op een oplossing. In plaats van ruimte voor nieuwe scholen hebben de Amsterdamse schoolbesturen er dit jaar voor gekozen om extra te investeren in het kundig verloten van schoolplaatsen. Met de inbreng van enkele hoogleraren speltheorie wachten op dit moment meer dan 8000 Amsterdamse groep 8 kinderen op de uitslag van de grootste en ingewikkeldste scholenloterij ooit.

Gelukkig is de gemeente Amsterdam zich bewust van de aanbodkrapte en is dit voorjaar met een ['kraamkamer voor nieuwe scholen'](#) gestart. Een prachtig initiatief dat echter veel doodgeboren producten gaat opleveren als de landelijke regelgeving het stichten van nieuwe scholen niet toelaat.

Van het ministerie beluisteren we intussen dat het toch wel lastig is om een regeling te verzinnen die in krimpgebieden niet voor problemen gaat zorgen. Ze willen eigenlijk wachten op 'richtingvrije planning'. Wij snappen niet waarom er geen aparte regeling voor groeigebieden zou kunnen zijn. Wij zien ook niet hoe richtingvrije planning niet opnieuw gepaard zal gaan met allerlei waarborgen tegen concurrentie van nieuwe toetreders en dus van nieuwe drempels die het oplossen van de aanbodkrapte in groeigebieden kan oplossen.

Zou u de staatssecretaris willen vragen:

- wanneer hij komt met de beloofde eenvoudige oplossing;
- of hij daar vaart mee wil maken;
- of hij daarbij de mogelijkheid om een uitzondering te hanteren voor gebieden met leerlingengroei wel voldoende laat meewegen.

We zijn inmiddels ook bepaald niet meer de enigen die het opvalt hoe sterk bestaande belangen zich verzetten tegen de stichting van nieuwe scholen. Woensdag 29 april jl. schreef de Volkskrant een alarmerend voorpagina artikel (zie onder) over de onmogelijkheid voor burgers om hun grondwettelijk recht op vrijheid van onderwijs uit te oefenen.

Wij denken dat dit artikel ons punt onderstreept en u extra aanleiding kan geven de staatssecretaris tot spoed te manen.

Dank voor uw aandacht en steun,

Vriendelijke groet,
Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam
Krijn van Beek, voorzitter

Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam, Veronesestraat 2, 1077 RB Amsterdam
SNS Bank 98.90.56.384 t.n.v. Stichting VSA, KvK: 34375898
stichtingvsa@gmail.com; www.stichtingvsa.nl
twitter.com/StichtingVSA

Grondwettelijke 'vrijheid van stichting' bedreigd door verzet gemeenten en bestaande scholen

Oprichten school haast onmogelijk

Van onze verslaggever
Rik Kuiper

AMSTERDAM Bestaande scholen en gemeenten verzetten zich tegen de komst van nieuwe middelbare scholen. Dat maakt het oprichten van een school in Nederland vrijwel onmogelijk. 'De vrijheid van stichting bestaat niet meer.'

Sinds 2004 zijn er in Nederland slechts vijf nieuwe middelbare scholen begonnen door besturen die nog niet in een regio actief waren, blijkt uit cijfers die de Volkskrant heeft opgevraagd bij de Dienst Uitvoering Onderwijs van het ministerie van Onderwijs. Zeven andere nieuwkomers hebben toestemming van het ministerie. Zij starten later dit jaar of wachten tot de gemeente een huisvestingsbesluit neemt.

'Dat is bijzonder weinig', zegt Paul Zootjens, hoogleraar onderwijsrecht aan de Universiteit van Tilburg. 'De overheid stelt zulke zware eisen aan nieuwe scholen, dat vrijwel niemand eraan kan voldoen. Feitelijk bestaat de vrijheid van stichting niet meer.'

Volgens Ben Mom van de Verenigde Bijzondere Scholen, waarbij 236 schoolbesturen zijn aangesloten, is dat slecht voor het onderwijs. 'Er is altijd vernieuwing nodig', zegt hij. 'En

vernieuwing komt eerder van nieuwkomers dan van bestaande besturen.'

De vrijheid van stichting ligt vast in artikel 23 van de Grondwet, die de vrijheid van onderwijs regelt. Wie het ministerie van Onderwijs ervan overtuigt dat er voldoende behoefte is aan een nieuwe school - wat niet makkelijk is - krijgt toestemming om van start te gaan. De gemeente moet dan binnen vijf jaar voor een pand zorgen of geld voor huisvesting beschikbaar stellen.

Gemeenten liggen echter dikwijls dwars, zegt Misha van Denderen, voorzitter van de Stichting voor Persoonlijk Onderwijs (SvPO). Die stichting begon de afgelopen jaren scholen in Kapelle en Hardegarijp en probeert in vijf andere gemeenten voet aan de grond te krijgen. 'Overal is sprake van weerstand', zegt Van Denderen. 'Gemeenten vrezen dat bestaande scholen minder leerlingen trekken door de komst van een nieuwe school.'

Die vrees lijkt vooral buiten de grote steden terecht. 'Komt er ergens een school bij', zegt hoogleraar Zootjens, 'dan moet elders een school krimpen of verdwijnen. Ik kan me voorstellen dat bestaande scholen en gemeenten daar huiverig voor zijn.'

Gemeenten en scholen tekenen beroep aan tegen besluiten van het ministerie, vertragen procedures en stellen de definitieve beslissing over de

Weinig nieuwe middelbare scholen sinds 2004

huisvesting uit tot het laatste moment, zegt Van Denderen. Zo kreeg de SvPO al in 2009 toestemming van het ministerie om nieuwe scholen in Geldermalsen en Hardegarijp te beginnen. Pas in december 2014, vlak voor het verlopen van de wettelijke termijn, lieten beide gemeenten weten dat er geen gebouw beschikbaar komt, maar een geringe huisvestingsvergoeding per leerling. Met die kennis moet de SvPO vóór 1 augustus van start. Zeven maanden

is echter te kort om een school te starten, zegt Van Denderen. 'We moeten een gebouw regelen, het bestemmingsplan wijzigen, personeel aanstellen, leerlingen werven. De gemeenten hopen dat dat niet lukt en de minister vervolgens besluit dat ons recht op bekostiging vervalt.'

In een schriftelijke reactie ontken de gemeente Hardegarijp de procedure te hebben vertraagd. 'We hebben het conform de termijn in behandeling ge-

nomen en er heeft besluitvorming hierover plaatsgevonden', aldus een woordvoerder. Of Hardegarijp zit te wachten op de nieuwe school, wil hij niet zeggen.

Cor van Tilburg van de gemeente Geldermalsen erkent dat de SvPO lang heeft moeten wachten. Volgens de beleidsambtenaar waren er geen geld en geen locatie beschikbaar om een pand voor een nieuwe school neer te zetten. Een bestaand pand was er evenmin.

In 2012 concludeerde de Onderwijsraad al dat het lastig was om nieuwe scholen te stichten. De raad pleitte voor een systeem van richtingvrije scholenplanning, waarbij levensbeschouwing minder zou tellen. Het moest ook mogelijk worden scholen te stichten op basis van didactische visie.

Staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker zei eerder de mogelijkheden van richtingvrije scholenplanning te willen onderzoeken. Hij zal daarbij ook naar huisvestingsproblemen kijken, aldus een woordvoerder. De ambitie is het wetsvoorstel nog voor de zomer naar de Kamer te sturen.

PAGINA 10-11
Past hier nog een school bij?
PAGINA 23
Commentaar: onderwijsvrijheid

Advertentie

Voetnoot Realpolitiek

Ik heb niets tegen realpolitiek. Wie iets wil veranderen, moet aan de realiteit vasthouden.

repressie die tot stabiliteit leidt is goed? Goed is wat goed is voor mij en de mijn en slacht voor mijn.

Nigeria

Leger bevrijdt meisjes

Het Nigeriaanse leger heeft twee-honderd meisjes en 63 vrouwen